

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Milady Tomkové a soudců JUDr. Bohuslava Hnízdila a JUDr. Kateřiny Šimáčkové v právní věci žalobce: **P. Č.,** proti žalované: **Česká advokátní komora,** se sídlem Národní 16, Praha 1, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 18. 2. 2010, č. j. 426/10, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 11. 2011, č. j. 11 A 165/2010 - 33, ve znění opravného usnesení ze dne 1. 3. 2012, č. j. 11 A 165/2010 - 41,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 11. 2011, č. j. 11 A 165/2010 - 33, ve znění opravného usnesení ze dne 1. 3. 2012, č. j. 11 A 165/2010 - 41, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce se žalobou ze dne 3. 3. 2010 adresovanou Krajskému soudu v Brně domáhal přezkumu rozhodnutí žalované České advokátní komory ze dne 2. 2. 2010, č. j. 270/10, kterým byl žalobci určen JUDr. Vladimír Koubek, advokát, z důvodů stanovených v ustanovení § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o advokacii“). Krajský soud v Brně rozhodl usnesením ze dne 17. 3. 2010, č. j. 30 A 23/2010 - 8, kterým žalobu ze dne 3. 3. 2010 postoupil Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému.

[2] Podáním ze dne 1. 4. 2010 se žalobce u Krajského soudu v Brně domáhal rozšíření žaloby ze dne 3. 3. 2010 tak, že dále napadá rozhodnutí žalované č. j. 426/10, kterým bylo zrušeno rozhodnutí o určení advokáta JUDr. Vladimíra Koubka. Krajský soud v Brně rozšíření žaloby ze dne 3. 3. 2010 nejprve neformálně zaslal Městskému soudu s odvoláním

na své usnesení ze dne 17. 3. 2010, č. j. 30 A 23/2010 - 8. Městský soud v Praze s tímto postupem vyslovil nesouhlas v přípisu ze dne 20. 5. 2010. Krajský soud v Brně proto usnesením ze dne 10. 6. 2010, č. j. 30 A 51/2010 - 12, postoupil rozšíření žaloby ze dne 1. 4. 2010 Městskému soudu v Praze jako soudu místně příslušnému.

[3] Městský soud v Praze žalobce vyzval usnesením č. j. 11 A 165/2010 - 15 ze dne 20. 10. 2010 k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč ve lhůtě 10 dnů od doručení předmětného usnesení. Podáním ze dne 27. 1. 2011 žalobce žádal o osvobození od soudních poplatků.

[4] Městský soud v Praze usnesením ze dne 21. 11. 2011, č. j. 11 A 165/2010 - 33, nepřiznal žalobci osvobození od soudních poplatků. Městský soud uvedl, že se žalobce domáhá přezkumu rozhodnutí, kterým byl žalobci určen advokát k poskytnutí právní služby, se kterým nesouhlasí. Městský soud dospěl k závěru, že žalobce doložil to, že je nemajetný. Ovšem ani nemajetným účastníkům nemůže být podle městského soudu přiznáno osvobození od soudních poplatků, pokud jejich návrh zjevně nemůže být úspěšný. Městský soud konstatoval, že žalobce napadá rozhodnutí o určení advokáta, přičemž jednotlivé žalobní body podle závěru městského soudu pouze polemizují s podmínkami vyplývajícími ze zákona o advokacii. Žalobcova veřejná subjektivní práva by mohla být rozhodnutím o určení zkrácena, pokud by takové rozhodnutí nemajetné osobě stanovilo povinnost platit odměnu určenému advokátovi, což by nemajetné osobě zabránilo v přístupu k soudu. Nezákonným se rozhodnutí podle městského soudu nestává tím, že pouze cituje zákonné podmínky. Městský soud dále odkázal na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 11. 2010, č. j. 6 Ads 107/2010 - 47. Předmětná žaloba je proto dle závěru městského soudu zjevně nedůvodná, neboť žalobce nenapadá konkrétní zásah do svého práva, ale text upozornění na zákonnou úpravu v oblasti poskytování advokátních služeb.

[5] Usnesením ze dne 1. 3. 2012, č. j. 11 A 165/2010 - 41 (ve vyhotovení je nesprávně uvedena sp. zn. 11 Ca 165/2010), Městský soud v Praze opravil záhlaví usnesení ze dne 21. 11. 2011, č. j. 11 A 165/2010 - 33, tak, že přezkoumávaným rozhodnutím je rozhodnutí žalované ze dne 2. 2. 2010, č. j. 270/10.

II. Kasační stížnost

[6] Proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 11. 2011, č. j. 11 A 165/2010 - 33, žalobce (dále jen „stěžovatel“) brojil kasační stížností ze dne 5. 12. 2011, ve které tvrdí, že městský soud zaujatě zvýraznil pouze část žalobních tvrzení. Stěžovatel poukazuje na to, že rozhodnutí o nepřiznání osvobození bylo vydáno po půl roce po podání žádosti. Stěžovatel zastává stanovisko, že kladné rozhodnutí žádosti neznamená vyhovění žádosti v plném rozsahu. Pokud rozhodnutí o určení advokáta přiznává advokátovi více práv, znamená to zkrácení práv jiné strany. Zákon o advokacii nedává žalované podle stěžovatele pravomoc aplikovat libovůli. Stěžovatel je toho názoru, že správní rozhodnutí nemá obsahovat text upozornění na zákonnou úpravu nebo některá obecná pravidla, ale výrok, odůvodnění a poučení. Stěžovatel tvrdí, že zjevně neúspěšnou je pouze taková žaloba, která směřuje pouze proti důvodům rozhodnutí. Městský soud se nadto nevyjádřil k tomu, co je v napadeném rozhodnutí výrok, co odůvodnění a co poučení. Pokud městský soud dospěl

k závěru o nepřípustnosti žaloby, měl ji odmítnout. Stěžovatel důrazně poukazuje na to, že městský soud nesprávně uchopil předmět řízení, neboť v řízení pod sp. zn. 11 A 165/2010 je přezkoumáváno rozhodnutí žalované o zrušení určení ze dne 18. 2. 2010, č. j. 426/10, nikoli rozhodnutí žalované ze dne 2. 2. 2010, č. j. 270/10 o určení advokáta, které je předmětem přezkumu v řízení vedeném Městským soudem v Praze pod sp. zn. 9 A 75/2010. Napadené rozhodnutí je dle stěžovatele nezákonné, na což poukazoval již v žalobě, která tak nemůže být zjevně neúspěšná. Stěžovatel zastává stanovisko, že správní soud může správní rozhodnutí zrušit i tehdy, pokud je věcně nesprávné. Stěžovatel nesouhlasí s odkazem na judikáty, neboť ty podle jeho názoru nejsou právními normami, tudíž soud může v obdobných případech rozhodovat rozdílně. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu se dle stěžovatele týká jiné věci, než je posuzovaný případ. Na závěr stěžovatel uvádí, že městský soud jej nesprávně poučil o možnosti podat kasační stížnost, která však podle jeho názoru není přípustná, z důvodu zmatečnosti procesu před městským soudem však požaduje zásah Nejvyššího správního soudu.

[7] Vyjádření žalované nebylo vyžadováno s ohledem na skutečnost, že se jedná o kasační stížnost směřující proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků, tudíž se z povahy věci týká výlučně právní sféry stěžovatele – srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 5. 2009, č. j. 6 Ads 72/2009 - 144.

III. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud hodnotí kasační stížnost jako přípustnou, neboť byla podána osobou oprávněnou (ustanovení § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů /dále jen „s. ř. s.“/), opírá se o důvody uvedené v ustanovení § 103 s. ř. s., byla podána včas v souladu s ustanovením § 106 odst. 2 s. ř. s. a není nepřípustná ani z jiných důvodů plynoucích z ustanovení § 104 s. ř. s.

[9] Na okraj pak Nejvyšší správní soud ještě uvádí, že stěžovatelův názor o nepřípustnosti kasační stížnosti proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků je nesprávný. Soud zde odkazuje na svou rozhodovací praxi (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2005, č. j. 7 As 40/2004 - 97, všechna rozhodnutí zdejšího soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), podle které rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků nelze podřadit pod rozhodnutí podle ustanovení § 104 odst. 3 písm. b) s. ř. s. (rozhodnutí, jímž se pouze upravuje vedení řízení), neboť tímto rozhodnutím se rozhoduje o podstatném procesním právu účastníka řízení. Stěžovatel byl o přípustnosti kasační stížnosti opakovaně a řádně poučován, svého práva podat kasační stížnost ostatně hojně využívá (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2011, č. j. 6 Ads 76/2011 - 22, z poslední doby rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 2. 2012, č. j. 6 Ads 15/2011 - 143), ačkoli tvrdí, že kasační stížnost proti usnesení o nepřiznání osvobození od soudních poplatků není přípustná.

[10] Nejvyšší správní soud v posuzované věci nepožadoval zaplacení soudního poplatku ani zastoupení advokátem pro řízení o kasační stížnosti. Za situace, kdy je předmětem kasačního přezkumu usnesení, jímž nebylo stěžovateli přiznáno osvobození od soudních poplatků, by totiž trvání na podmínce uhrazení soudního poplatku či na podmínce

povinného zastoupení znamenalo jen další řetězení téhož problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37).

[11] Nejvyšší správní soud proto přistoupil k posouzení kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., vázán jejím rozsahem a důvody kasační stížnosti. Námitkami kasační stížnosti se bude zdejší soud zabývat v pořadí, v jakém byly uvedeny v rekapitulační části tohoto rozsudku. Vzhledem k tomu, že stěžovatel výslovně neoznačil, pod které důvody ve smyslu ustanovení § 103 s. ř. s. podřazuje své kasační námitky, zdejší soud je posoudí podle jejich obsahu (srov. usnesení zdejšího soudu č. j. 1 As 7/2004 - 47, ze dne 18. 3. 2004). Stěžovatelovu kasační argumentaci Nejvyšší správní soud podřazuje pod kasační důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s., neboť stěžovatel dovozuje nezákonnost a zmatečnost rozhodnutí Městského soudu v Praze o nepřiznání osvobození od soudních poplatků.

[12] Nejvyšší správní soud uvádí, že stížnostní důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. je dán, pokud soud při svém rozhodování aplikoval na posuzovanou věc jiný právní předpis (normu), než který na věc dopadá, nebo pokud byl soudem sice aplikován správný právní předpis, avšak nebyl správně vyložen. O nesprávné posouzení právní otázky může jít také tehdy, pokud by byl vyvozen nesprávný právní závěr z jinak správně zjištěného skutkového stavu věci.

[13] Pod stížnostní důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. lze podřadit situace, kdy v řízení před krajským soudem chyběly podmínky řízení, kdy ve věci rozhodoval vyloučený soudce, nebo kdy byl soud nesprávně obsazen, popř. bylo rozhodnuto v neprospěch účastníka v důsledku trestného činu soudce.

[14] Nejvyšší správní soud proto napadené usnesení Městského soudu v Praze podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s. a v rozsahu kasační stížnosti podle ustanovení § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. přezkoumal, přitom dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná. Vedly ho k tomu následující úvahy:

[15] Nejvyšší správní soud považuje za stěžejní určit, co je předmětem řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu vedeného před Městským soudem v Praze pod sp. zn. 11 A 165/2010. Ze všech přípisů Městského soudu v Praze (vyjma napadeného usnesení ve znění opravného usnesení) přitom Nejvyššímu správnímu soudu vyplývá, že za předmět řízení Městský soud v Praze považoval napadené rozhodnutí žalované ze dne 18. 2. 2010, č. j. 426/10, o zrušení určení – srov. přípis ze dne 20. 5. 2010, výzva ze dne 20. 10. 2010 na zaplacení soudního poplatku, záhlaví napadeného usnesení ze dne 21. 11. 2011 o nepřiznání osvobození od soudních poplatků před opravným usnesením ze dne 1. 3. 2012. Teprve následně od opravného usnesení ze dne 1. 3. 2012, č. j. 11 A 165/2010 - 41, považuje Městský soud v Praze za předmět řízení rozhodnutí žalované ze dne 2. 2. 2010, č. j. 270/10, o určení advokáta.

[16] Takovýto postup považuje Nejvyšší správní soud za zmatečný ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2004, č. j. 2 Ads 11/2004 - 38), neboť Městský soud v Praze za předmět řízení až v napadeném usnesení ve znění opravného usnesení určil něco, co nebylo stěžovatelem podáním ze dne

1. 4. 2010 označeným jako rozšířením žaloby napadeno. Jestliže Městský soud v Praze považoval „rozšíření žaloby ze dne 1. 4. 2010“ za samostatnou žalobu proti rozhodnutí o zrušení určení advokáta, s čímž se Nejvyšší správní soud plně ztotožňuje, nemůže městský soud následně za předmět daného řízení bez příslušného procesního úkonu učinit jiné rozhodnutí žalované, byť by proti němu žalobce brojil v jiné žalobě.

[17] Jak si Nejvyšší správní soud ověřil z vlastní evidence, bylo stěžovatelem před Městským soudem v Praze vedeno řízení proti rozhodnutí žalované o určení ze dne 2. 2. 2010, č. j. 270/10, pod sp. zn. 9 A 75/2010, na což ostatně stěžovatel upozorňuje v přípisu ze dne 28. 1. 2011 a v kasační stížnosti. Toto řízení bylo ukončeno usnesením Městského soudu v Praze ze dne 4. 4. 2011, č. j. 9 A 75/2010 - 62, jímž bylo řízení zastaveno pro nezaplacení soudního poplatku, přičemž toto usnesení bylo podrobeno kasačnímu přezkumu kasační stížností stěžovatele, která byla jako nedůvodná zamítnuta rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 3. 8. 2011, č. j. 6 As 27/2011 - 77. Vedení řízení městským soudem pod sp. zn. 9 A 75/2010, jehož předmětem bylo rozhodnutí o určení ze dne 2. 2. 2010, č. j. 270/10, vytvořilo překážku věci zahájené (litispendenci) podle ustanovení § 83 odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), resp. překážku věci rozhodnuté (res iudicata) podle ustanovení § 159a odst. 5 o. s. ř., pro vedení dalšího řízení mezi týmiž účastníky jako v posuzovaném případě, jehož předmětem by bylo totožné správní rozhodnutí. Rovněž z tohoto důvodu je tudíž napadené usnesení Městského soudu v Praze ve znění opravného usnesení zmatečné ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s., neboť pro jeho vydání nebyla splněna podmínka neexistence vedení totožného řízení, resp. věci rozhodnuté.

[18] Za dané situace proto Nejvyššímu správnímu soudu nezbylo nic jiného, než usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 11. 2011, č. j. 11 A 165/2010 - 33, ve znění opravného usnesení ze dne 1. 3. 2012, č. j. 11 A 165/2010 - 41, jako nezákonné zrušit a věc vrátit Městskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

[19] V novém rozhodnutí městský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti (ustanovení § 110 odst. 3 s. ř. s.).

[20] Zruší-li Nejvyšší správní soud rozhodnutí krajského soudu a vrátí-li mu věc k dalšímu řízení, je krajský soud vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí (ustanovení § 110 odst. 4 s. ř. s.).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. září 2012

JUDr. Milada Tomková
předsedkyně senátu